

संरक्षितोऽहं त्वया

Que.1. सूचनानुसारं कथापात्रस्य स्वभावनिरूपणं लिखत।

सूचना :- उज्जयिनी वणिक् दानकर्मणा दरिद्रः..... परोपकारतत्परः शरणागतरक्षकः।

Marks : (4)

Ans. सूचनानुसारं कथापात्रस्य स्वभावनिरूपणं लिखत।

* आशयव्यक्ततायै

* भाषाशुद्ध्यै

* सूचनानां स्वीकरणाय

Que.2. अधोदत्तं घटनां पठित्वा तदाधारीकृत्य पटकथां लिखत ।

विद्या विद्यालयं गच्छति । मार्गमध्ये सा एकं परीक्षीणाम् बुभुक्षार्त्ता मातरं पश्यति । सा माता तस्याः पुरतः हस्तं प्रसारयति । सा स्वस्यूते विद्यमानं भक्षणं तस्मै ददाति । सा माता त्वरया तत् भक्षणं भुङ्क्ते । तन्निर्निमेषं पश्यन्ति तिष्ठति विद्या । एतत् कार्यं सर्वं श्रुत्वा छात्रेषु केचन तां अभर्त्सन्त । अन्ये केचन प्राशंसन् (प्रशंसितवन्तः) ।

Marks : (4)

Ans. आशयक्रमीकरणम्
पटकथास्वरूपम्
भाषाशैली

Que.3. पट्टिकाकरणम्।

1. उदाहरणानुसारं सम्बोधनारूपाणि व्याक्षेपकरूपाणि च विविच्य पट्टिकां करोतु।

(हन्त, आर्या, वयस्य, धिक्, अहो, सखे)

सम्बोधनारूपाणि	व्याक्षेपकरूपाणि
सखे	अहो

2. उदाहरणानुसारं कृतीः कर्तृन् च पट्टिकारूपेण लिखत।

कालिदासः, उत्तररामचरितम्, स्वप्नवासवदत्तम्, भासः,

अभिज्ञानशाकुन्तलम्, भवभूतिः)

कृती:	कर्तृन्
अभिज्ञानशाकुन्तलम्	कालिदासः

3. महाकाव्यानि नाटकानि च विविच्य पट्टिकां कुरुत।

(अभिज्ञानशाकुन्तलम्, शिशुपालवधम्, आश्चर्यचूडामणिः, कुमारसम्भवम्)

महाकाव्यानि	नाटकानि

Marks : (2)

Ans.

पट्टिकाकरणम्।

1

सम्बोधनारूपाणि	व्याक्षेपकरूपाणि
आर्य	धिक्
वयस्य	हन्त

2

कृती:	कर्तृन्
उत्तररामचरितम्	भवभूतिः
स्वप्नवासवदत्तम्	भासः

3

महाकाव्यानि	नाटकानि
शिशुपालवधम्	अभिज्ञानशाकुन्तलम्
कुमारसम्भवम्	आश्चर्यचूडामणिः

Que.4. यथोचितं योजयत।

क) वर्धमानकः- अलं

ख) मैत्रेयः - प्रकरणम्

ग) परिहासेन - शाकटिकः

घ) मृच्छकटिकम् - विदूषकः

Marks : (4)

Ans. यथोचितं योजयत।

क) वर्धमानकः - शाकटिकः

ख) मैत्रेयः - विदूषकः

ग) परिहासेन - अलं

घ) मृच्छकटिकम् - प्रकरणम्

Que.5. कोष्ठकात् उचितपदानि स्वीकृत्य योजयत।

(परभृत्, डिम्भः, निगडः, पन्थाः,)

क. कोकिलः -

ख. शृङ्खला -

ग. शिशुः -

ख. मार्गः -

Marks : (4)

Ans. कोष्ठकात् उचितपदानि स्वीकृत्य योजयत।

क. परभृत्।

ख. निगडः।

ग. डिम्भः।

घ. पन्थाः।

Que.6. 1) कोष्ठकात् समुचितमुत्तरं निर्धार्य लिखत । प्रश्नमातृका - वस्तुनिष्ठम् ।

१ शूद्रकेण विरचितं रूपकं किम् ?

(स्वप्नवासवदत्तम्, चारुदत्तम्, मृच्छकटिकम्, कर्णभारः)

२ मृच्छकटिकं कस्मिन् रूपकविभागे अन्तर्भवति ?

(प्रहसने, प्रकरणे, व्यायोगे, भाणे)

३ मृच्छकटिके कति अङ्कानि सन्ति ?

(सप्त, अष्ट, नव, दश)

४ सम्बोधनारूपं चित्वा लिखत।

(वर्धमानकः, वर्धमानक, वर्धमानके, वर्धमानकं)

५ "मधुपः" इत्यस्य समानार्थकं पदं चित्वा लिखत।

(मधुरः, भ्रमरः, दिनकरः, भ्रमणः)

६ "वयस्य मैत्रेय ! एतावत्पर्यन्तं वर्धमानकः न आगतः किल " अस्मिन् वाक्ये मित्रमित्यर्थे प्रयुक्तं पदं किम् ?

(मैत्रेय, वर्धमानकः, वयस्य, पर्यन्तम्)

७ पन्थाः इत्यर्थकं पदं चित्वा लिखत।

(सुहृत्, मार्गः, वृक्षः, मेघः)

८ निगडम् इत्यर्थकं पदं चित्वा लिखत।

(शृङ्खला, मेखला, शृगालः, कोकिलः)

९ कोकिलः इत्यर्थकं पदं चित्वा लिखत।

(निभृतः, विवृतः, परभृतः, संवृतः)

१० अलं।

(परिहासं, परिहासस्य, परिहासेन, परिहासे)

११) दृश्यकाव्यस्य अपरं नाम किम् ?

(रूपकम्, गद्यम्, पद्यम्, चम्पु)

१२) यानान्तर्भागे चारुदत्तः कं पश्यति ?

(वर्धमानकम्, शूद्रकम्, आर्यकम्, विदूषकम्)

१३) मृच्छकटिकस्य सप्तमाङ्कस्य नाम किम् ?

(संवाहकः, आर्यकापहरणम्, दुर्दिनम्, अलङ्कारन्यासम्)

Marks : (1)

Ans. 1) कोष्ठकात् समुचितमुत्तरं निर्धार्य लिखत।

१. मृच्छकटिकम्।

२. प्रकरणे।

३. दश।

४. वर्धमानक।

५. भ्रमरः।

६. वयस्य।

७. मार्गः।

८. शृङ्खला।

९. परभृत्।

१०. परिहासेन।

११. रूपकम्

१२. आर्यकम्

१३. आर्यकापहरणम्